

Kopřivka (*Urtikárie*)

Kopřivka (odborným názvem urtikárie) patří mezi nejčastější kožní onemocnění. Kopřivka vzniká v důsledku uvolnění tzv. vazoaktivních látek (zejména histaminu) z žírných buněk. Tyto látky způsobují rozšíření kožních cév a zvýšení propustnosti stěny cévní, v důsledku toho dochází ke vzniku otoku v kůži.

Základním projevem je pupenec (pomfus), který typicky vzniká po kontaktu kůže s kopřivou. Pupence jsou vyvýšená ložiska různé velikosti (0,5 cm až několik centimetrů v průměru). Mají obvykle růžovou nebo červenou barvu, mohou být jednotlivé nebo splývat do mapovitých ploch. Silně svědící pupence vznikají rychle během několika minut a mizí bez následků v průběhu několika hodin. Při přetrvávání příčiny vzniku kopřivky se však ložiska objevují znovu na jiných místech těla. Současně se může vyskytnout i otok rtů a očních víček. V závažných případech dochází k postižení sliznic a vzniku dechových a polykacích obtíží. Akutní kopřivka ustupuje do 6 týdnů, pokud projevy trvají déle, mluvíme o kopřivce chronické.

Nejčastější příčinou vzniku kopřivky jsou potraviny, celkově užívané léky, infekce virové, bakteriální i parazitární, kontakt kůže s rostlinami (např. kopřivou), parfémů, zvířaty. Kopřivka může vznikat i při interních chorobách, zejména při onemocněních štítné žlázy, nemocech pojiva, krve, nádorech.

Zvláštní formou jsou tzv. fyzikální kopřivky, které vznikají v místě působení fyzikálních faktorů např. chladu, tepla, tlaku, slunečního záření. Nejčastější z fyzikálních kopřivek je tzv. dermatografická kopřivka, při které kůže nejprve silně svědí a teprve po poškrábání dochází k rozvoji pruhovitých, vyvýšených a silně svědivých pomfů.

Určení příčiny kopřivky je často obtížné, je nutno provést podrobnou anamnézu se zaměřením na požitou potraviny, nápoje, potravinové doplňky, umělá sladidla, vitamíny, léky užívané pravidelně i nepravidelně (např. léky proti bolesti).

K vyloučení infekcí a interních příčin se provádějí laboratorní testy.

Léčba kopřivky

V terapii kopřivky se používají léky označované jako antihistaminika. Moderní antihistaminika nemají tlumivý účinek a nenarušují psychomotorické funkce. Další výhodou je jejich protizánětlivé působení. Antihistaminika je vhodné aplikovat ještě po určitou dobu po odeznění projevů kopřivky. Velikost dávky a dobu užívání určuje lékař dle stavu onemocnění. Ve vážných případech spojených se

ztížených dýcháním a otoky sliznic je nezbytné nasazení kortikosteroidů celkově. Místně se aplikují tekuté pudry, gely, chladivé krémy, krátkodobě místní kortikoidy.

Důležité je dodržování dietních opatření. U akutních kopřivek nejasné příčiny je doporučována čajová dieta 1-3 dny (černý čaj, rohlík) Důležité je dodržování šetřící diety s vyloučením potravin kořeněných, konzervovaných, uměle doslazovaných, dobarvovaných a dochucovaných. Je vhodné pít dostatek tekutin (čistá voda, minerální vody bez příchutě, černého nearomatizovaného čaje). Jsou zakázány alkoholické nápoje ovocné a bylinné čaje, džusy, doslazované a dochucované minerální vody. Je doporučeno vyloučit z jídelníčku ryby mořské plody, ořechy, zrající a plísňové sýry, některé druhy zeleniny (např. celer, papriku, rajčata), jahody a další ovoce (zejména tropické).

V případě rozsáhlejších a zejména déle trvajících projevů kopřivky je vhodné odborné vyšetření specializovaným lékařem včetně provedení laboratorních testů.

Obr 1 Generalizovaná kopřivka

Obr 2 Dermatografická kopřivka